

Säästlik ressursikasutus ja keskkonnasõbralikud käitumisharjumused õppeasutuses. Rohelise kooli programm

Koolitus Tallinna Teeninduskoolile
20. ja 21. märts 2023
Eeva Kirsipuu-Vadi ja Maris Mägi

Eesmärgid ja päevakava

Miks?

- uued teadmised keskkonnaolukorrast ja ideed keskkonnahoidlikkust ressursikasutusest, keskkonnasõbralikest käitumisharjumustest
- Rohelise kooli programmiga tuttavaks saamine

Sissejuhatus

Millises maailma me elame ehk keskkonnaolukord

Mida mina teha saan - säästlik ressursikasutus ja meie harjumused:
energia, transport, ostud, toit, jäätmed

Rohelise kooli programm

TARTU LOODUSMAJA

Valmis aastal 2013
Pindala 1480 m²
Pargiala 10 000 m²

Virtuaaltuur: <https://www.tartuloodusmaja.ee/vtuur/>

**KÜLASTUS-
KESKUS**

**HUVI-
KOOL**

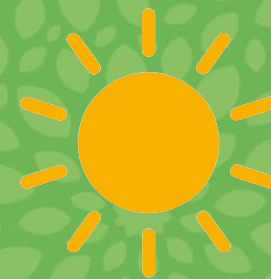

**KOOLITUS-
KESKUS**

LOODUSMAJA

Päikesepaneelid, roheline energia pakett

Kohalikud ja võimalikult loodussõbralikud ehitus- ja viimistlusmaterjalid

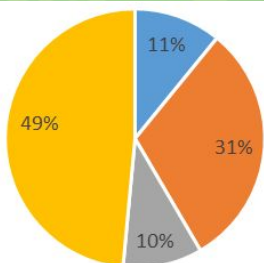
Vihmavesi

Kaugküte, põrandaküte, korralik soojustus, efektiivne ventilatsioonisüsteem

Roheline kontor
Roheline kool

Jäätmekeskused
Kompostikastid

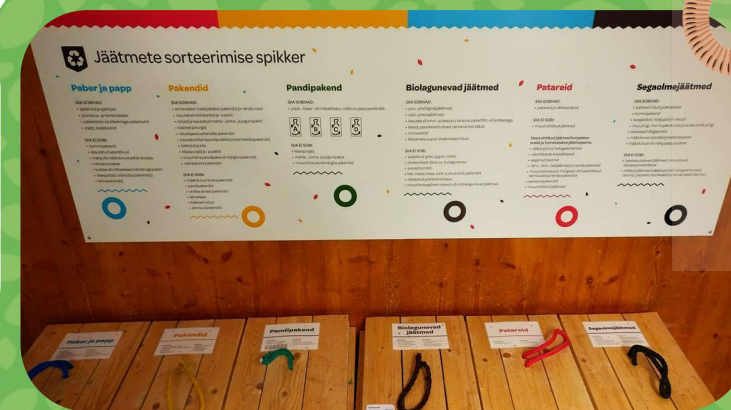
Elektrienergia ■ Soojusenergia ■ Inimeste transport ■ Jäätme

2019

2017

Kas sina oled keskkonnasõbralik?

Keskkonnaalane lühiviktoriin

1. Kui palju on maailmas liike kokku?

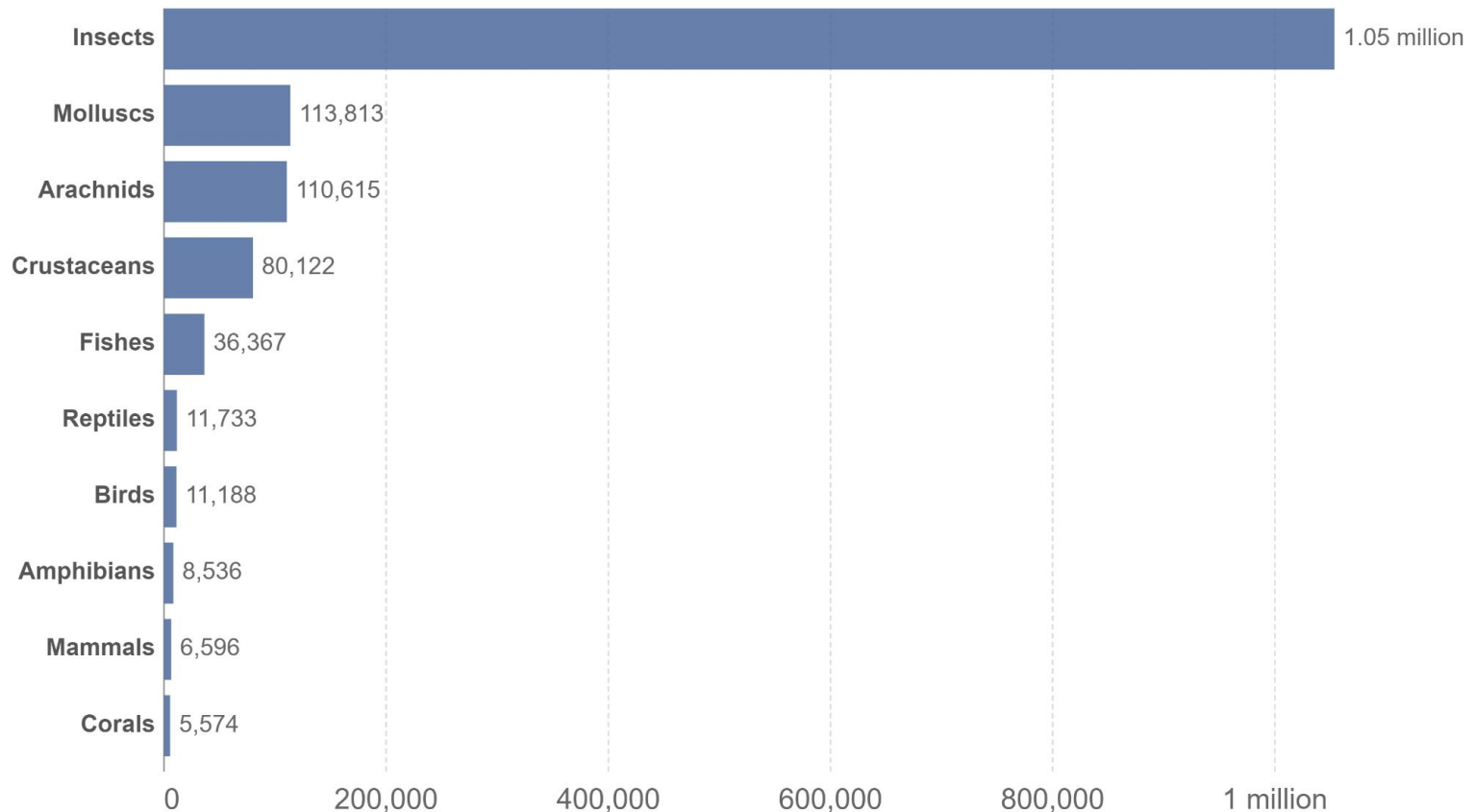
Hinnanguliselt kokku 8+ miljonit liiki, kirjeldatud on üle 2 miljoni liigi

(Leiab ka hinnangut 100 miljonit liiki)

Number of described species

The number of identified and named species in each taxonomic group¹, as of 2022. Since many species have not yet been described, this is a large underestimate of the total number of species in the world.

Our World
in Data

Source: IUCN Red List (2022)

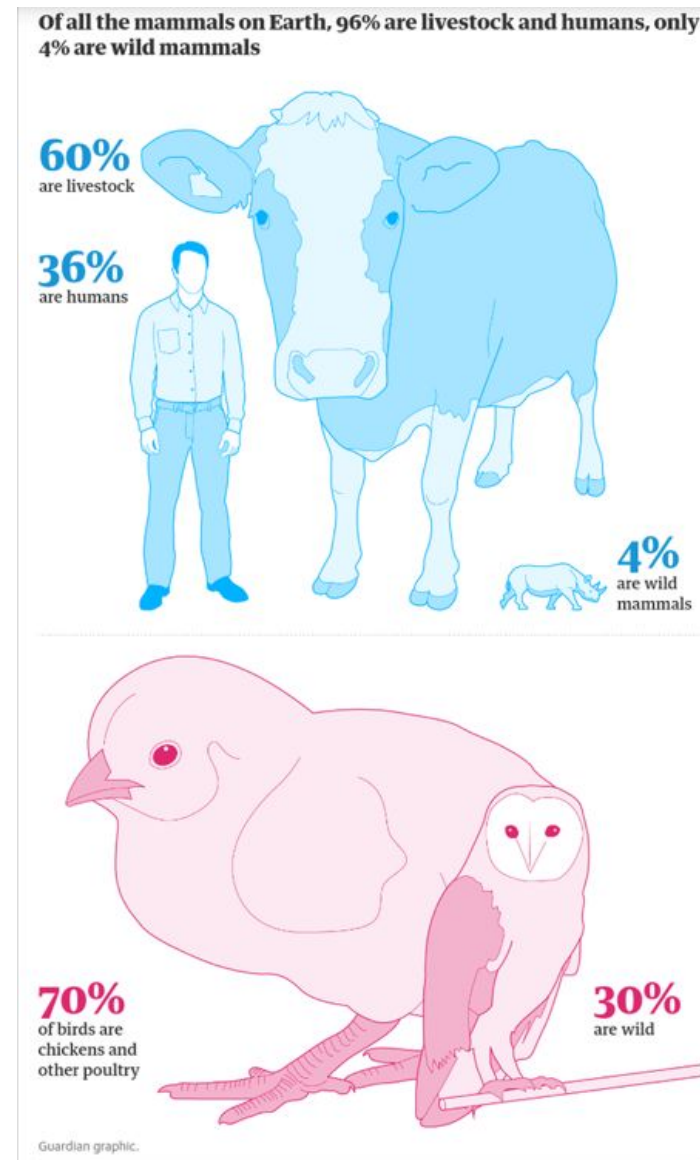
OurWorldInData.org/biodiversity • CC BY

2. Mitu % imetajate biomassist moodustavad inimesed ja koduloomad?

Kokku 96%, metsloomi on 4%

Ja looduses vabalt elavaid linde on 30%, kodulinde 70%

https://www.reddit.com/r/Infographics/comments/cj0sdm/mammalian_and_avian_global_biomass_livestock_vs/

3. Kas väide on õige või vale: maailmas on rohkem inimeste tehtud asju ja infrastruktuuri kui elusloodust

ÕIGE

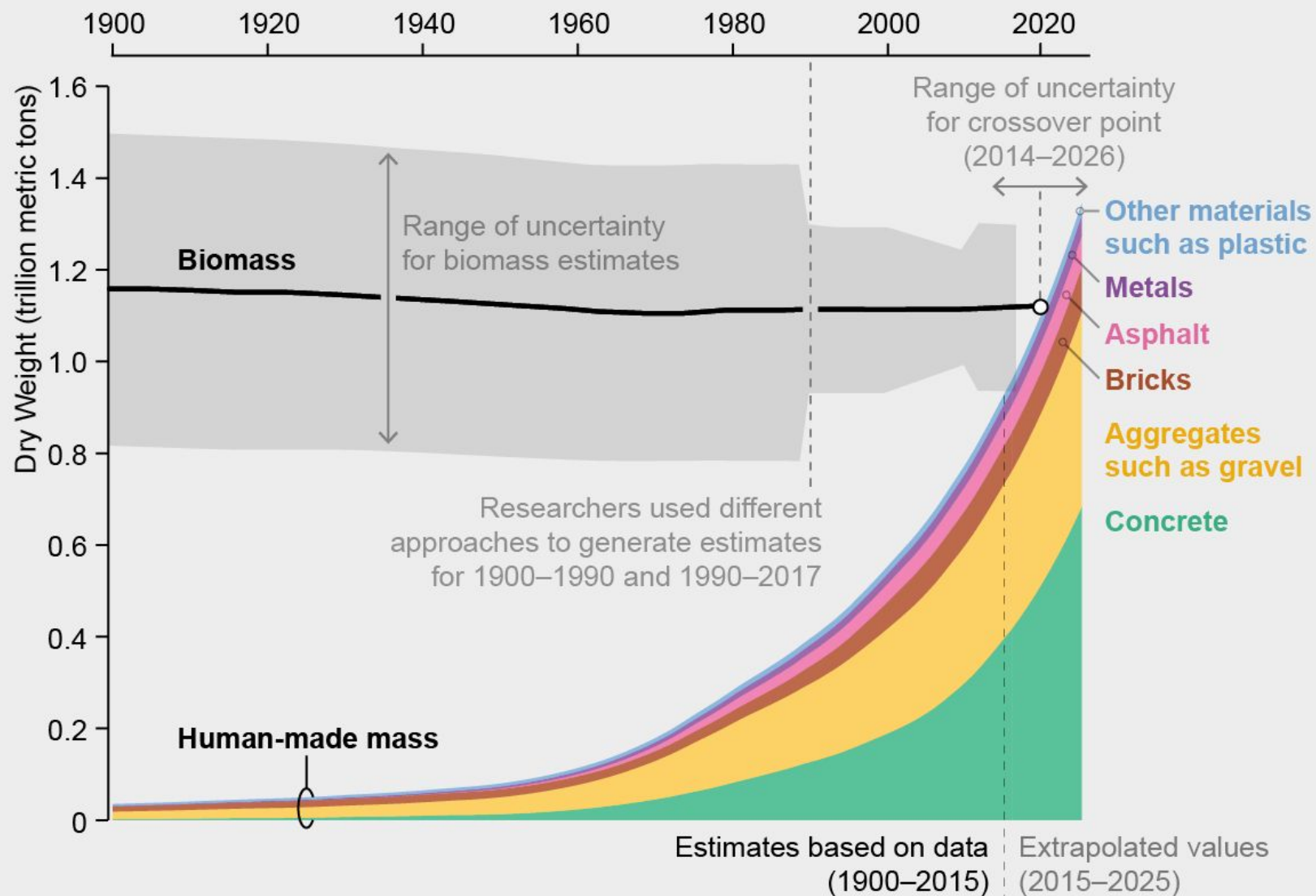
Võrdluseks: 20.saj alguses oli inimtekkelisi asju ca 3% biomassist

Global Biomass versus Human-made mass. Credit: Itai Raveh

<https://www.scientificamerican.com/article/human-made-stuff-now-outweighs-all-life-on-earth/>

Human-Made Mass versus Living Biomass, 1900–2025

Plasti mass ületab maismaa- ja vee-elustiku kogumassi.

Hoonete ja infrastruktuuri mass on suurem kui puude ja põõsaste oma.

Credit: Amanda Montañez; Source: "Global Human-Made Mass Exceeds All Living Biomass," by Emily Elhacham et al., in *Nature*. Published online December 9, 2020

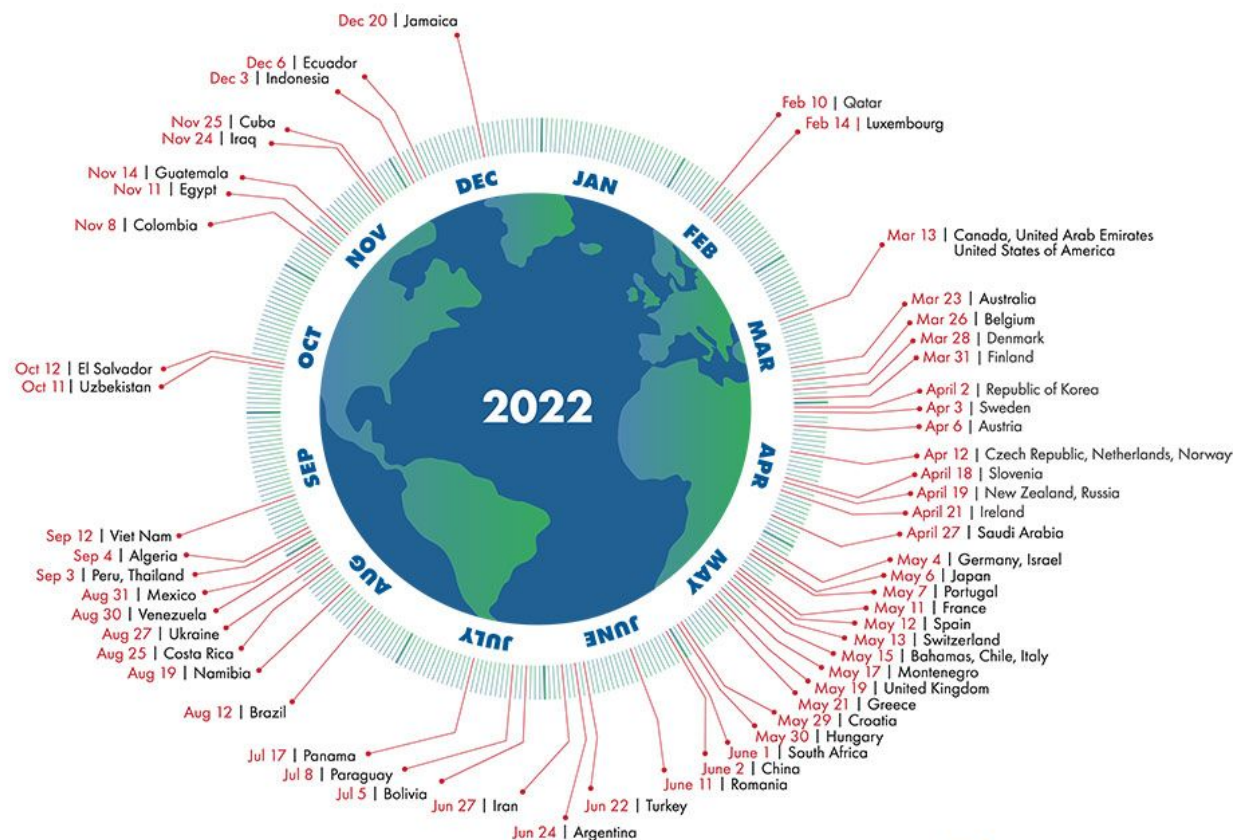
4. Mis kuupäeval on/oli 2023. a globaalse ületarbimise ehk Maa võlgu elamise päev Eestis?

14. märtsil
2023

<https://www.overshootday.org/>

Country Overshoot Days 2022

When would Earth Overshoot Day land if the world's population lived like...

For a full list of countries, visit [overshootday.org/country-overshoot-days](https://www.overshootday.org/country-overshoot-days)

Source: National Footprint and Biocapacity Accounts, 2022 Edition
data.footprintnetwork.org

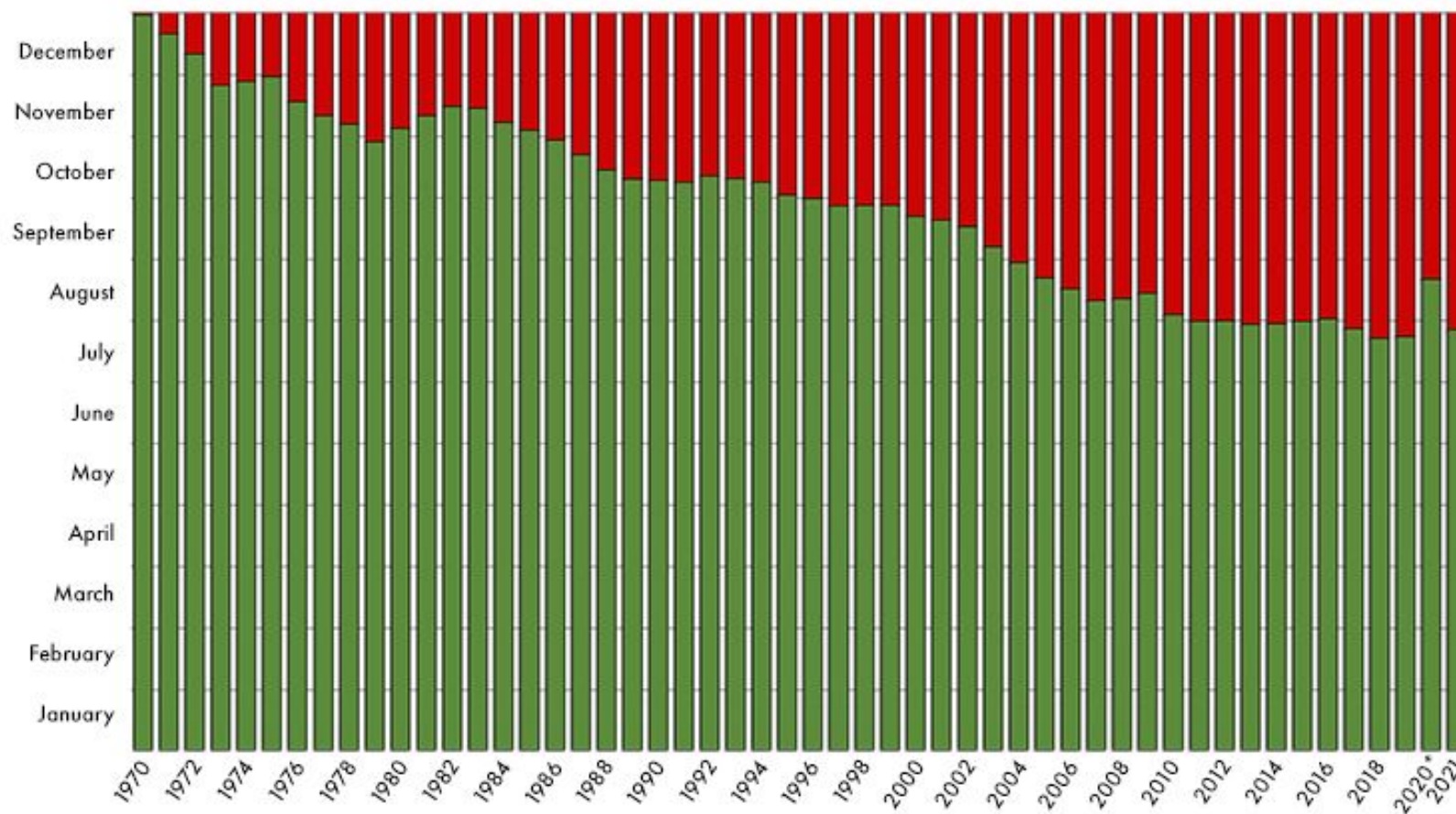
1 Earth

Earth Overshoot Day

1970 - 2021

1.7 Earths

Global Footprint Network®
Advancing the Science of Sustainability

fodafo
FOOTPRINT DATA FOUNDATION

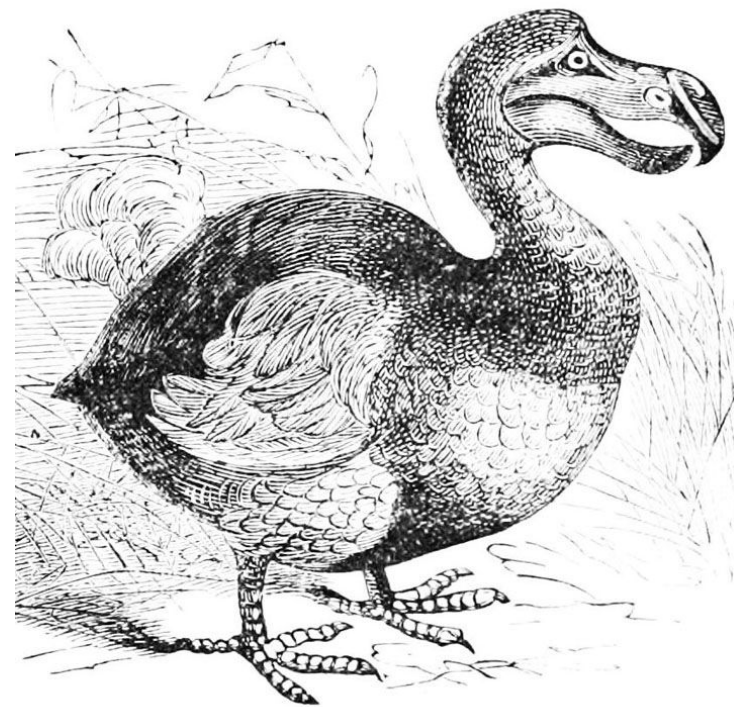
EARTH
OVERSHOOT
DAY

Source: National Footprint and Biocapacity Accounts 2021 Edition
data.footprintnetwork.org

*The calculation of Earth Overshoot Day 2020 reflects the initial drop in resource use in the first half of the year due to pandemic-induced lockdowns. All other years assume a constant rate of resource use throughout the year.

5. Meil on hetkel käimas kuues väljasuremis- laine. Mitu korda on väljasuremise tempo kiirem looduslikust tempost?

Kuni 1000 korda loomulikust kiirem

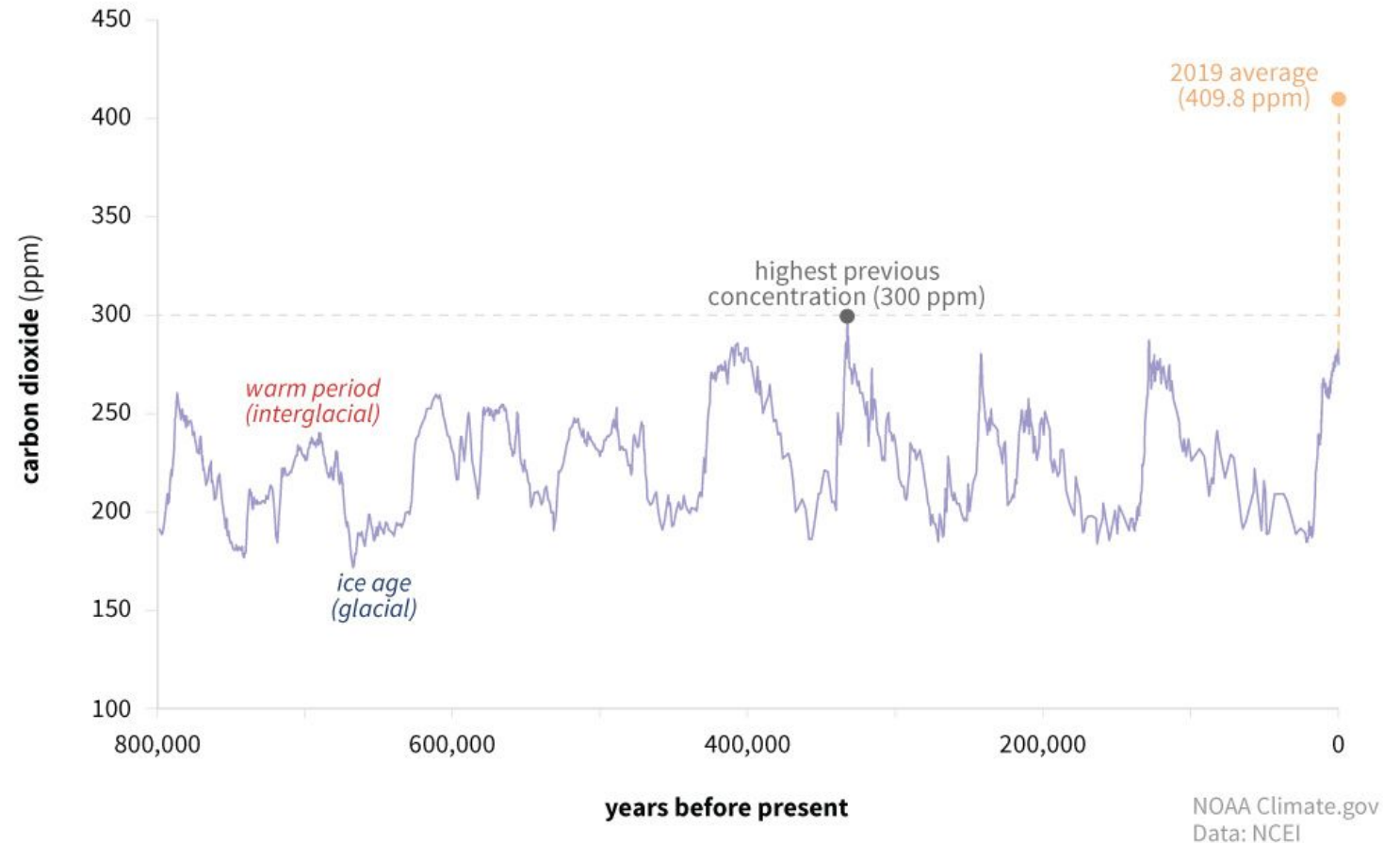

6. Kas väide on õige või vale: CO2 sisaldus õhus on viimase 800 000 aasta kõrgeim

Õige

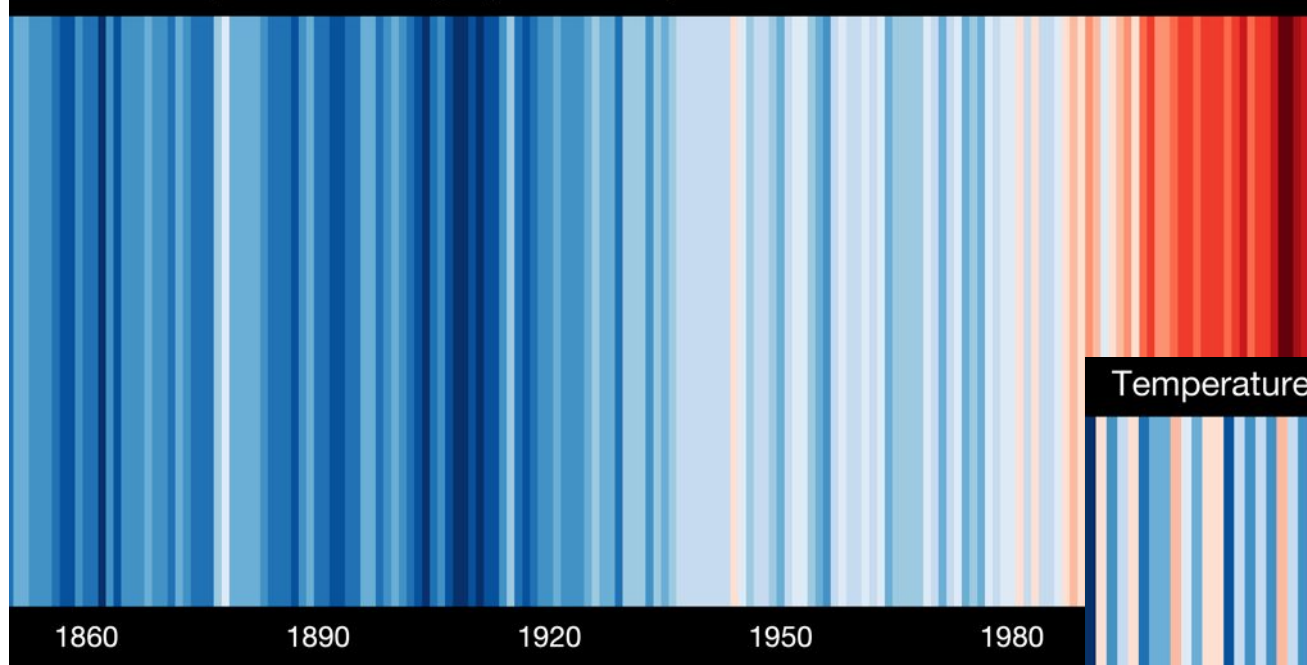
Mõtlemissainest:
inimkond on
evolutsioneerunud
madalama CO2 taseme
juures

CARBON DIOXIDE OVER 800,000 YEARS

Globaalne soojenemine

Global temperature change (1850-2019)

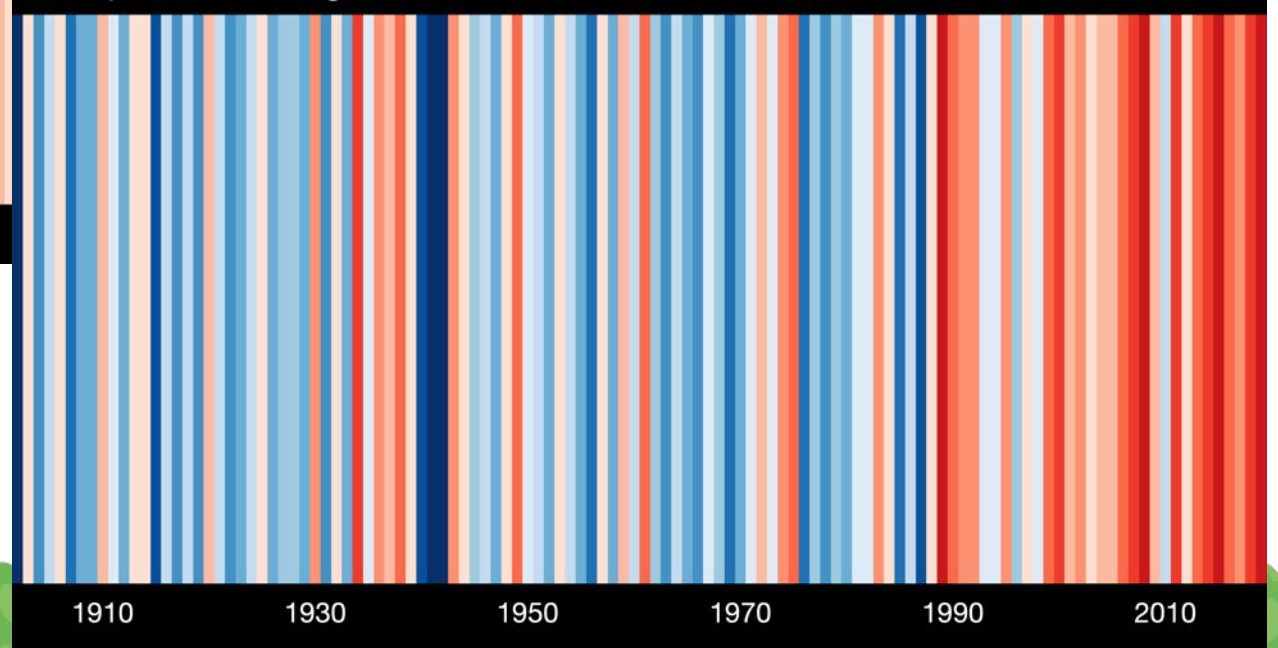

Temperature relative to average for whole period
(degrees Celsius)

Temperatuuri muutus kogu
perioodi keskmise suhtes

Temperature change in Estonia since 1901

Graphics and lead scientist: Ed Hawkins

Data: Berkeley Earth, NOAA, UK Met Office, MeteoSwiss, DWD, SMHI, UoR, Meteo France & ZAMG

<https://showyourstripes.info>

**Jätkame
keskkonnateemadega**

Suurimad keskkonnaprobleemid maailmas aastal 2023

KLIIMAMUUTUSED

ELURIKKUSE KADU

KLIIMA SOOJENEMINE

PÕHJUSED

TRANSPORT

PÕLLUMAJANDUS

METSADE
MAHARAIUMINE

FOSSIILKÜTUSTE
PÕLETAMINE

LAHENDUSED

SÄÄSTEV
TRANSPORT

MAHEPÕLLUMAJANDUS

SÄÄSTEV METSANDUS

PÄIKESE-
JA TUULEENERGIA

RINGMAJANDUS
JA TAASKASUTUS

TAGAJÄRJED

Maakera keskmine temperatuur tõuseb

Maailmamere temperatuur tõuseb

Jääkattega alade ruumala väheneb

Liustike pindala väheneb

Lume hulk ja lumekatte kestvus vähenevad

Merevee tase tõuseb

Põhja-Jäämere jääkatte pindala väheneb

Äärmuslike ilmastikunähtuste sagedus suureneb

Ookeanide hapestumine suureneb

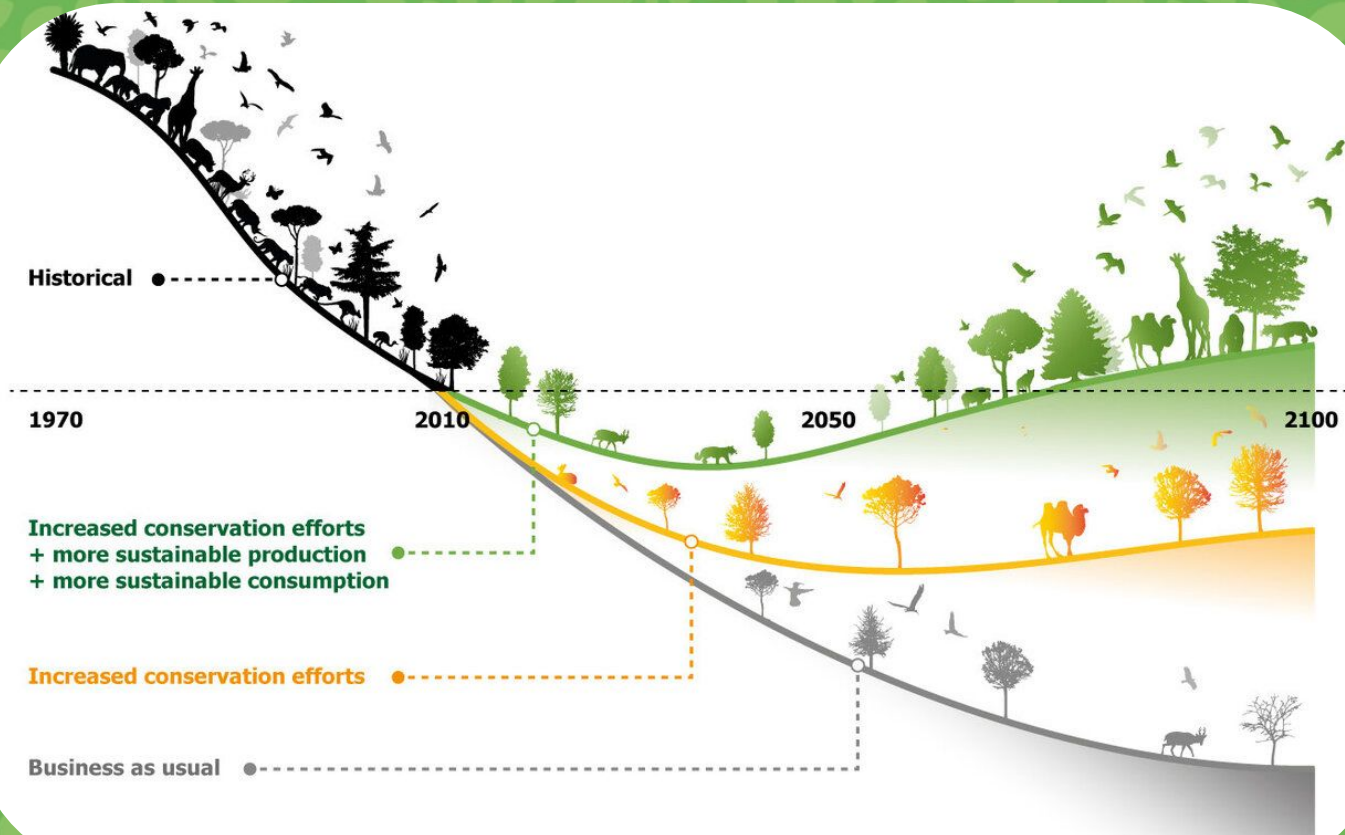

ELURIKKUSE KADU

WITH BEES

WITHOUT BEES

Teised suured keskkonnaprobleemid maailmas aastal 2023

- TOIDU RAISKAMINE
- PLASTIREOSTUS
- METSADE RAIE
- JÄTKUSUUTMATU PÕLLUMAJANDUS ja MULDADE SEISUNDI HALVENEMINE, KADU
- ÕHUSAASTE
- KIIRMOOD JA TEKSTIILIJÄÄTMED
- ÜLEKALASTAMINE

Allikas: earth.org

Mida mina saan teha?

**Millist energiat ja kui palju
ma tarbin?**

Kuidas ma liigun/liiklen?

Mida ma ostan?

Mida ma süüa?

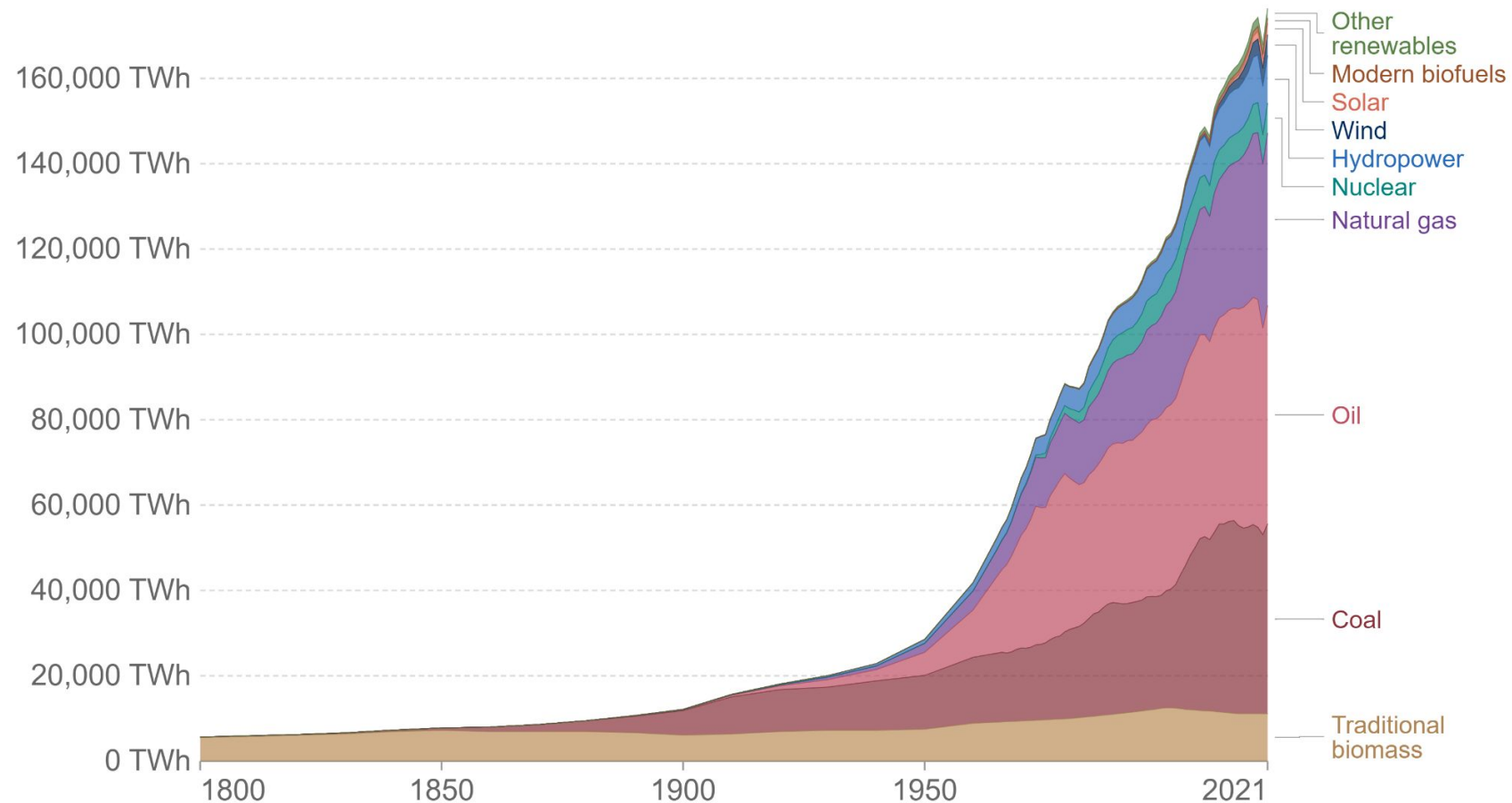
**Kui palju jäätmeid tekitan ja
kuhu ma jäätmed panen?**

Energia - lõputu kasv?

Global primary energy consumption by source

Our World
in Data

Primary energy is calculated based on the 'substitution method' which takes account of the inefficiencies in fossil fuel production by converting non-fossil energy into the energy inputs required if they had the same conversion losses as fossil fuels.

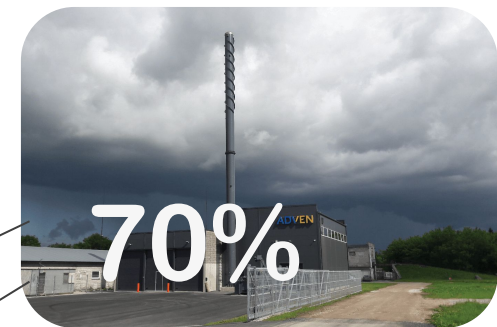
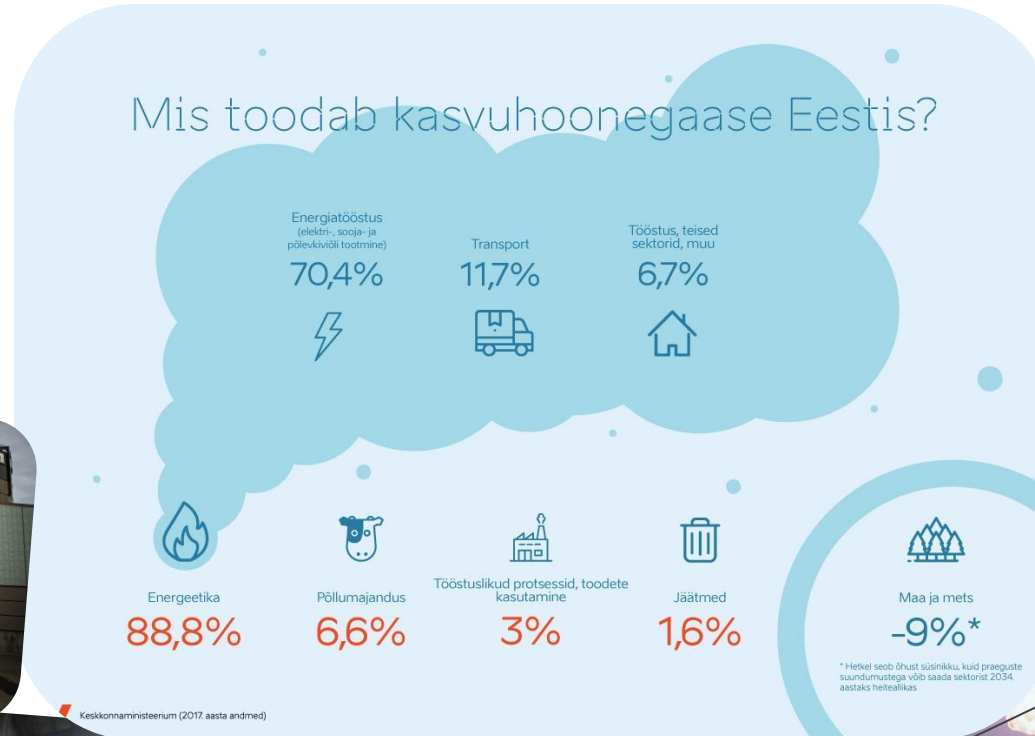
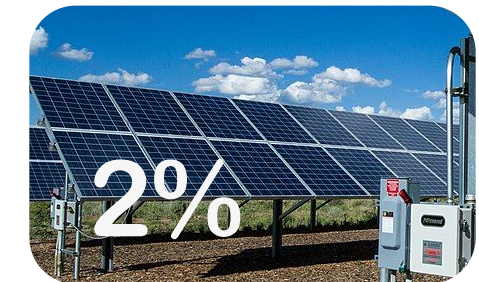
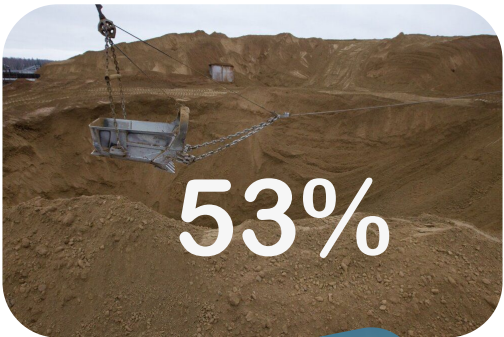

Source: Our World in Data based on Vaclav Smil (2017) and BP Statistical Review of World Energy

OurWorldInData.org/energy • CC BY

Energia - elekter ja soojus

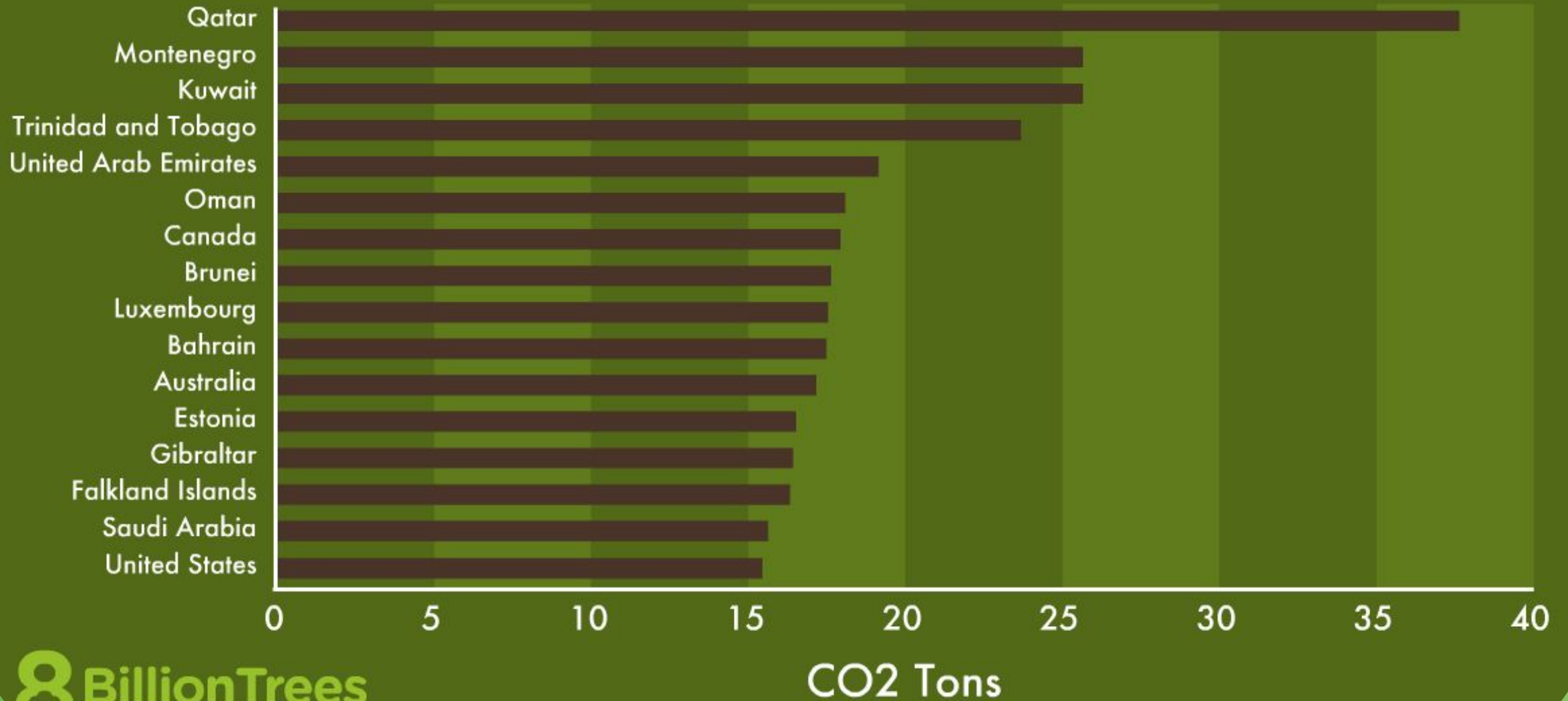
Õppevideo "Minu põlevkivi"
<https://youtu.be/9rr0YxKdkPk>

ELEKTRIENERGIA

SOOJUSENERGIA

CO2 Emissions Per Capita 2021

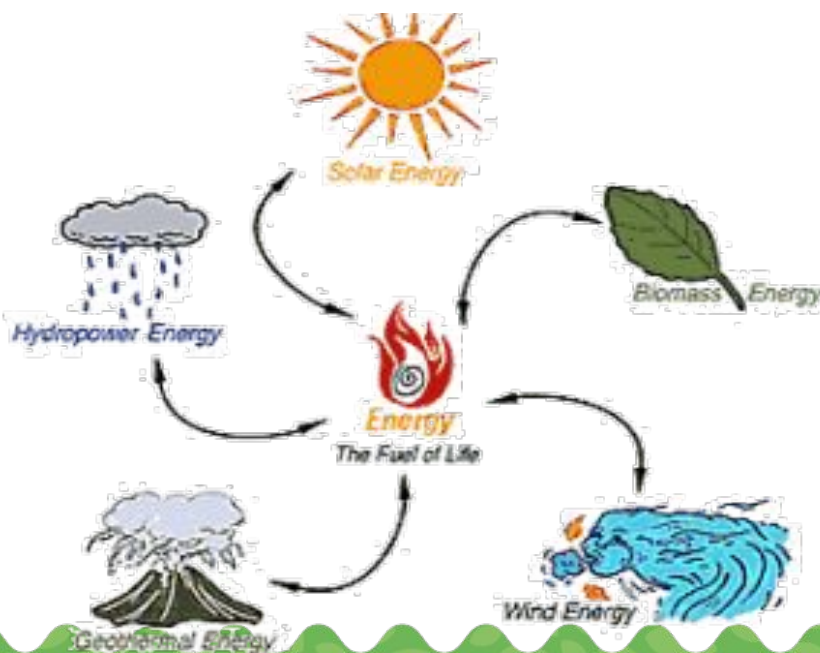

Millist energiat ja kui palju tarbin?

1. Kasuta elektrit säästlikult!

- pese pesu jahedama veega
- elektroonikaseadmete ooterežiimi kasutamise asemel lülita need välja.
- kasuta lülitiga pikendusjuhet
- kasuta energiasäästlikke elektroonikaseadmeid
- talvel küta mõistlikult
- toast lahkudes kustuta tuli
- kasuta vett säästlikult

2. Vali roheline energia!

Millist energiat ja kui palju ma tarbin?

Vali, milline on sinu igakuine keskmine energiakulu.

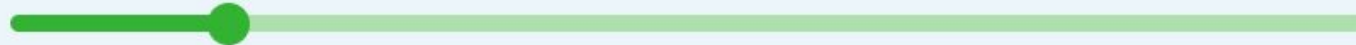
Korter

Maja

Suur maja

150 kWh kuus

Sinu positiivne mõju keskkonnale valides **Rohelise Energia**:

CO₂ emissioon väheneb

562 kg/aastas

217 puud

istutatud aastas

Süsinikujalajälg

Grupitöö: Kliimakooli
kaardimäng, kus
mõõtühikuks CO2
ekvivalent

Kuidas ma liigun?

Kasuta kliimasõbralikku transporti!

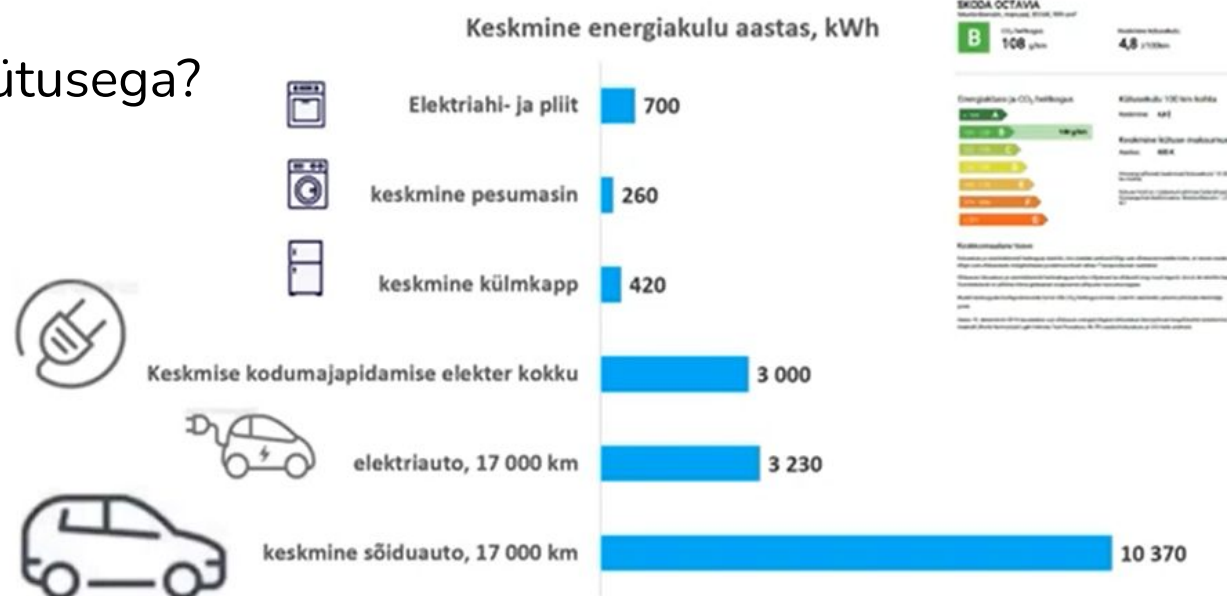
- Eelista jalgsi liikumist ja ühistransporti!
- Sõida rattaga! Või rulluiskude, rula, tõukerattaga
- Sõida võimalikult palju ühistranspordiga!
- Uuri, kas sinu buss juba sõidab kohaliku biokütusega?

Kasuta võimalikult vähe autot!

- Paku ja küsi küüti!
- Kasuta rendiautot
- Vali ökonoomne auto!
- Kasuta juhina ökonoomset sõidustiil

Lenda vähem!

- Puhka Eestis!
- Ehk saad kohtumise teha üle veebi?

Kust on pärit minu asjad?

45% kogu transpordi heitest tuleb kaupade transpordist
Eelista kohalikke teenuseid ja lähedal valminud tooteid

Kust on pärit minu riided?

The journey of a single Zara dress

BBC

1. Loe oma riideeseme sildilt, kus see on valmistatud
2. Mine sobivaima maailmajao/ asukoha sildi juurde

Mida ma ostan?

Tarbi vähem, targemalt ja lokaalsemalt!

- Taaskasuta ja osta kasutatud asju.
- Enne poodi uue asja järele minekut mõtle järele! Ehk õnnestub vana parandada? Ehk polegi uut asja vaja ja vana kõlbab veel ka? Ehk saad ajutiselt sõbralt laenata?
- Kanna kaasas oma veepudelit ja joo kraanivett.
- Kasuta riidest kotti.
- Eelista keskkonnasõbraliku märgisega tooteid.
- Kasuta vähem paberit ja eelista puidu ja paberi puhul FSC märgisega tooteid.

Ökomärgised ja peaaegu ökomärgised

Arvestatud on kogu toote olelusringi:

[EL lilleke](#): elektroonika, paber, tekstiil, kodukeemia

[Põhjamaade luik](#): pabertooted, kodukeemia, elektroonika

Sinine ingel: ehitusmaterjalid, elektroonika

Arvestatud on toote olelusringi teatud etappi:

energiatõhusus IT seadmetel;
jätkusuutlik metsamajandus
paberil, puittoodetel

<https://envir.ee/et/el-okomargise-kampaania#tuntumad-komrgised>

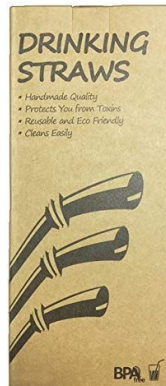
455 märgise loetelu ja kirjeldus: <http://www.ecolabelindex.com/ecolabels/>

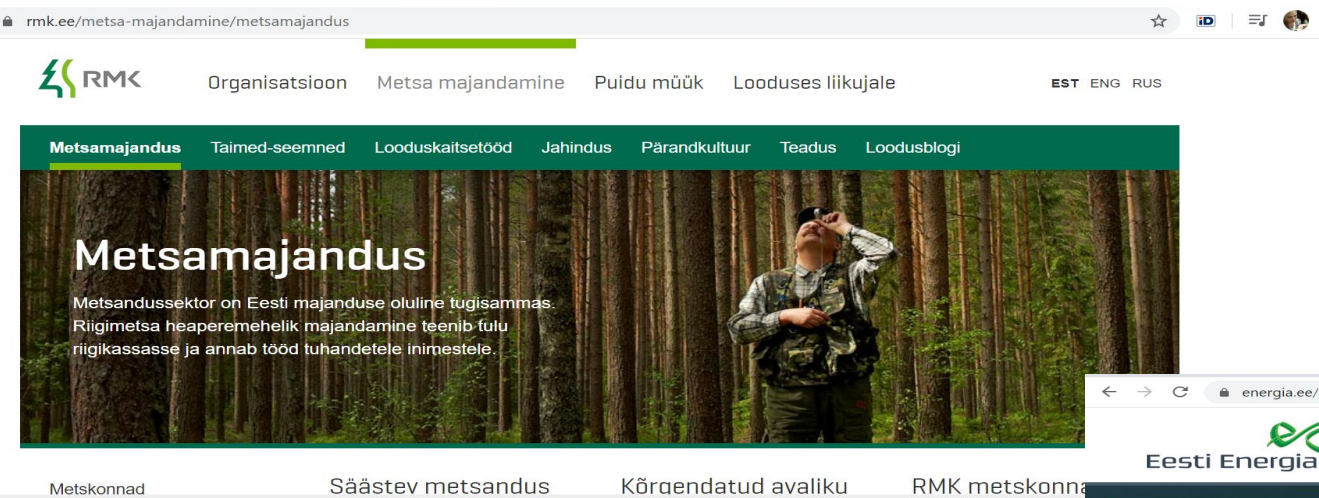
Mida sina viimati ostsid?

Aruta oma grupiliikmetega, kui
keskkonnasõbralik või -vaenulik see
toode oli (5 min)

**GREEN
WASHING**

Kas mul tegelikult on seda asja vaja?

Mida ma süön?

- Rohkem taimset ja vähem liha
- Eelista kohalikku, mahedat või kasvata ise!
- Valmista toitu energiasäästlikult!
- Välti toidu raiskamist
- Sorteeri toidujäätmeid ja -pakendeid
- Osta kohalike tootjate kaupa!
- Kanna kaasas oma tassi ja vähendada ühekordsete topside kasutamist!
- Osta toitu suuremates pakendites (nt viie väikse riisipaki asemel üks suur)!
- Osta võimalusel pakendamata tooteid enda taaskasutatavatesse nõudesse!

Keskkonnamärgised

Mahemärgised

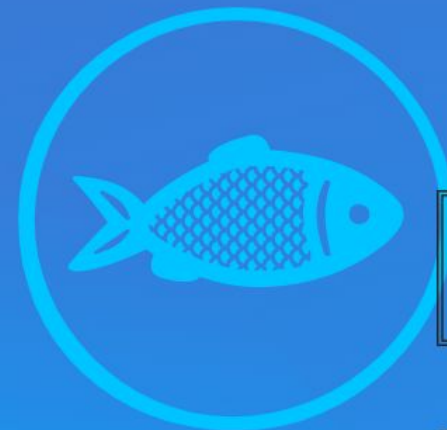
Keskkonna- ja sotsiaalsed märgised

Vali kestlik kala

Aita kaasa kalade ja veekogude säilimisele, eelistades kodumaist jätkusuutlikku kala.

[Loe kuidas](#)[Otsi mereande](#) **E L F**

Kestlikult ja vähem!

Lihafoor.ee - aitab valida liha keskkonnasõbralikumalt

SIGA

VEIS

LAMMAS

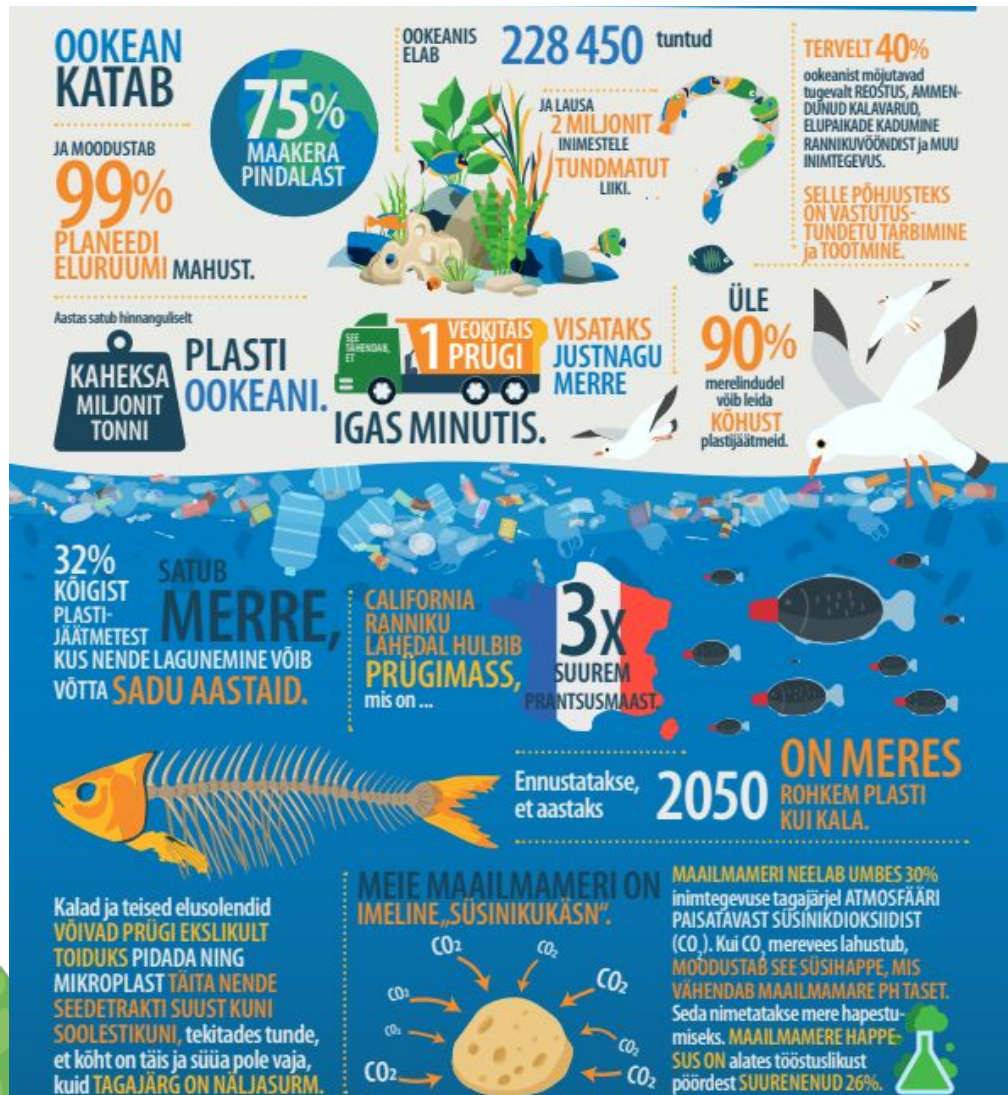
KANA

ULUK

Mida ma teen jäätmetega?

FAKTID PRÜGI KOHTA, MIS PANEVAD MÖTLEMÄ JA TEGUTSEMA

Aasta jooksul tekkinud tahkete jäätmete hulk maailmas:

2,01 MILJARDIT TONNI

SEE ON **13,5 MILJONI** SINIVAALA KAAL

Seda on sama palju kui VENE-MAAL ASUVA VOLGA JÕE AASTANE VOOLUHLÜK või GENFI JÄRVE KOLMEKORDNE VEEMAHT

4 TRASH PICK

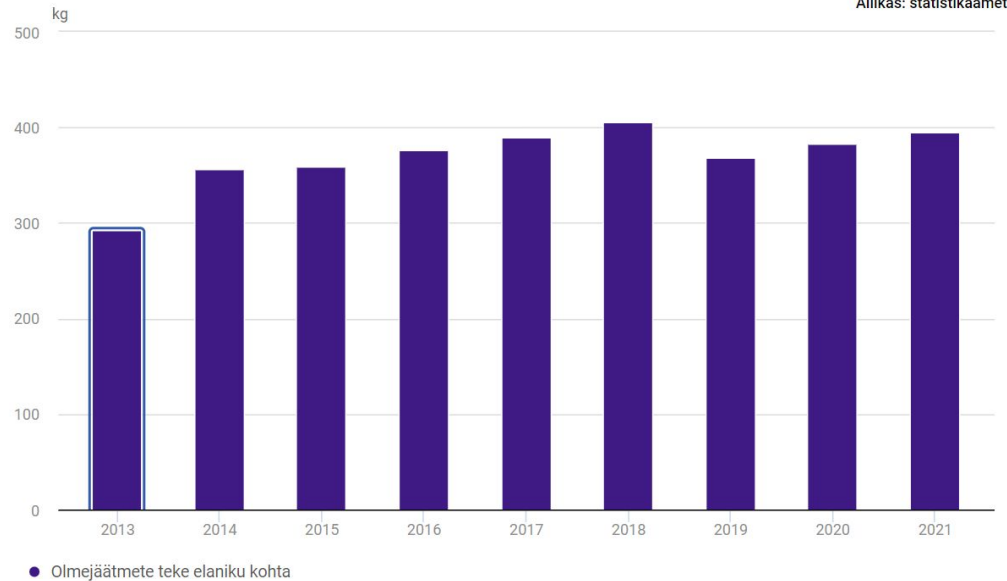
AINULT **20%** NEIST JÄÄTMEDEST VÕETAKSE RINGLUSSE, suurem osa jõuab Aafrikasse ja Aiasiasse. E-jäätmed võivad olla VÄGA MÜRGISED

Kui iga inimene kasutab päevas ühte ühekordset kaitsemaski, võib COVID-19 tõttu MAAILMAS IGA KUU JÄÄTMEDESSE SATTUDA...

129 MILJARDIT MASKI

Jäätmed Eestis

Olmejäätmete teke elaniku kohta | 2013–2021

Eesti jäätmestatistika:

<https://www.stat.ee/et/avasta-statistikat/valdkonnad/keskkond/jaat-med-ja-ringmajandus>

Allikas: Statistikaamet ja Keskkonnaagentuur

Jäätmehierarhia

EL võrdlus olmejäätmete osas [siin](#)

Jaga grupis

- kuidas juba praegu jäätmeteket väldid
- mida võiks veel teha

Jäätmed Tartu loodusmajas

Kaks
vermikompostrit
siseruumides -
kompost talveaeda
väetiseks

Kompostimiskastid
õuealal - kompost
läheb peenardele

Sorteerimis-
jaamad kontoris:

- Pakend
- Pandipakend
- Paber
- Biojätmed
- Segaoleme-
Jätmed
- Patareid

Vähenda ka oma digiprügi ja e-jäätmed!

DIGITAALSE KESKKONNAJÄLJE VÄHENDAMINE

Digiteenuste keskkonnajalg on seotud teenuste osutamiseks vajaliku elektrienergia tootmisega. Põlevkivienergia kasutamine suurendab Eestis pakutavate e-teenuste keskkonnamõju.

Digiteenused tekitavad üleilmse majanduse koguemissioonist

1,5%

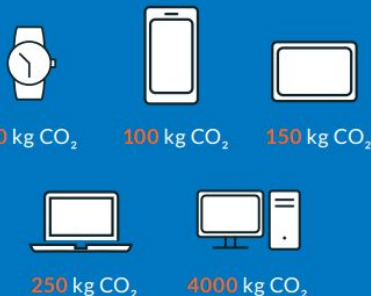
Taastuvate energiaallikate kasutamine vähendab digitaalsete teenuste keskkonnamõju, kuid ei kaota seda, sest taastumatuid ressursse kasutatakse teenuste taristu loomiseks.

1 SEKUNDIS:

- 9282 säutsu Twitteris
- 1040 fotot Instagramis
- 5246 kõnet Skype'is
- 107717 GB infot
- 88435 päringut Google'is
- 87477 videot Youtube'is
- 2982282 e-kirja

MIKS ON DIGISEADMETEL SUUR KESKKONNAJÄLG?

- energiamahukad materjalid tootmisprotsessis
- kuhjuvad elektroonikajäätmed
- ümbertöötlemisega kaasnevad keskkonnaprobleemid

DIGIPRÜGI JA TURVALISUS

Digitaalne prügi kujutab endast ka turvariski, kuna lekkida võivad:

- arhiveeritud failid
- isiklikud andmed
- paroolid

ANDMEMAHUKAIMAD TEENUSED

- tele- ja video voogedastus
- videofailide üleslaadimine
- failivahetus torrentiga
- kodune krüptokaevandus

Kuidas vähendada oma digitaalset keskkonnajälge?

6 SOOVITUST:

- vähem seadmeid-teenuseid
- seadmete pikem kasutusaeg
- vähem multimeediasisu
- vähem sunnitud tarbimist
- regulaarne digipuhastus
- digitaalne minimalism

Poster valmis Rohelise kooli võrgustiku digikoristusnädaks ja Teltia digikoristuspäevaks
Tartu loodusmaja CC BY-SA 4.0 2021

koristuspaev.digitark.ee
tartuloodusmaja.ee/digikoristusnadal2021

Kuidas vähendada digiprügi?

1. Saada e-kirju vaid siis, kui see on tõepoolest vajalik.

Kui kõik eestlased jätaksid päevas ühe ebavajaliku e-kirja saatmata, säästaks see aastas samas koguses CO2 nagu 16 lendu Tallinnast Helsingisse.

2. Lülita videokoosolekute ajal kaamera välja.

3. Postita sotsiaalmeediasse vähem pilte.

10 selfiet tekitab umbes sama suure jalajälje kui autoga ühe kilomeetri läbimine.

4. Tee arvuti ja telefon puhtaks kasutuks muutunud failidest, piltidest ja programmidest.

5. Piira voogedastusteenuste (näiteks You Tube'i ja Netflix'i) kasutamise aega.

Üks tund Netflixis, YouTube'is või muus keskkonnas interneti vahendusel striimimist tähendab sama suure ökoloogilise jalajälje tekitamist, kui kolm korda elektrikannuga vett keeta ning jätab atmosfääri 55g süsihappegaasi.

Kuhuviaa.ee

paranduskohti

Otsi ka

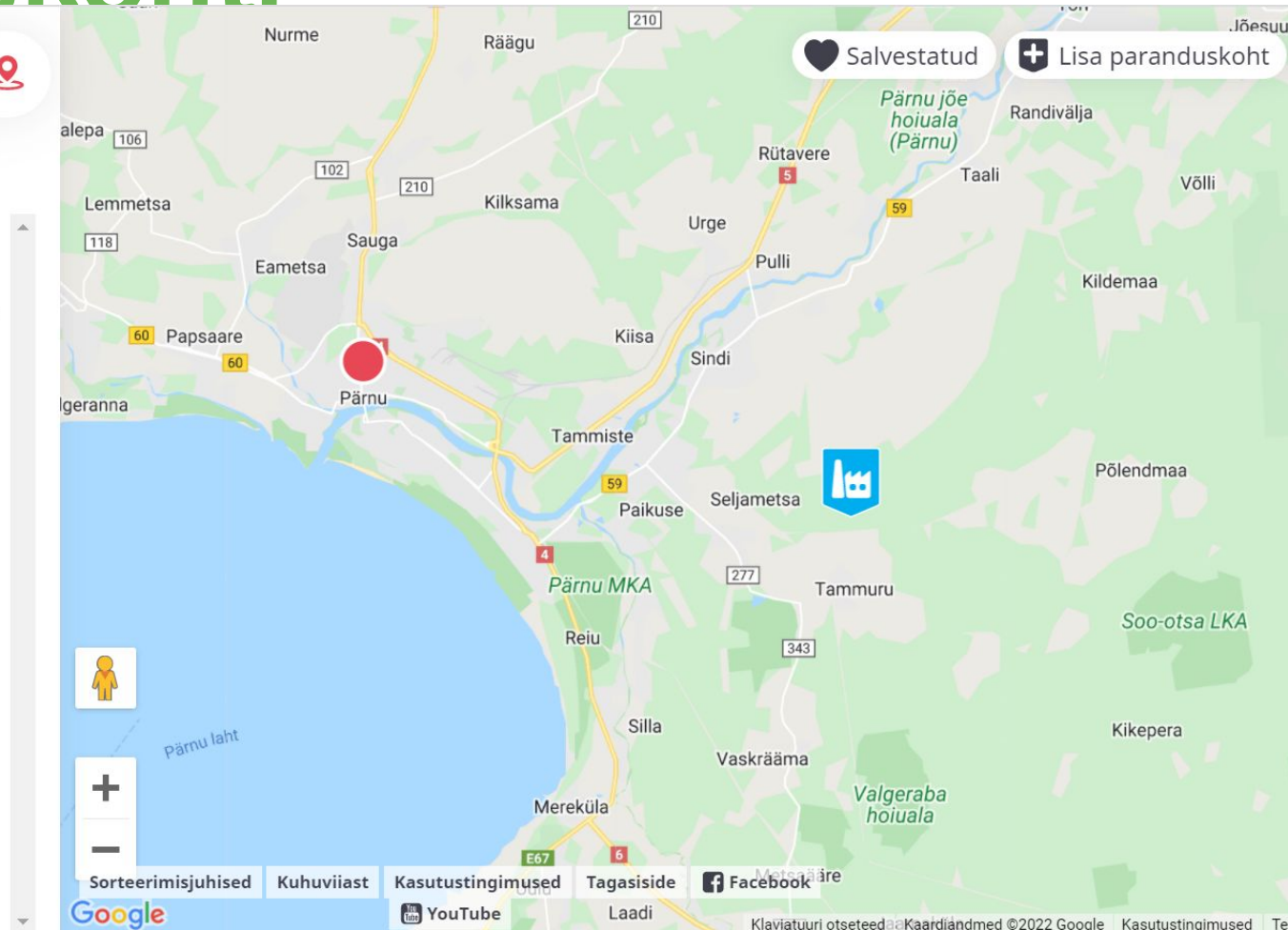

kasutamiskõlbmatud riided

Paikre Prügila

Prügila • Segapakend, Klaaspakend,
Metallpakend, Segaolmejätmed, Plastpaken...
3.10km • Põlendmaa

Toote elutsükkel / olelusring

Keskkonnahoidlike hangete põhieesmärk on vähendada toodetest ja teenustest põhjustatud keskkonnamõju, mis tuleneb:

- 1) tootmisest
- 2) kasutamisest
- 3) kasutusest kõrvaldamisest

Kogu toote/teenuse olelusringi jooksul vähenevad riskid inimese tervisele ja ümbritsevale keskkonnale.

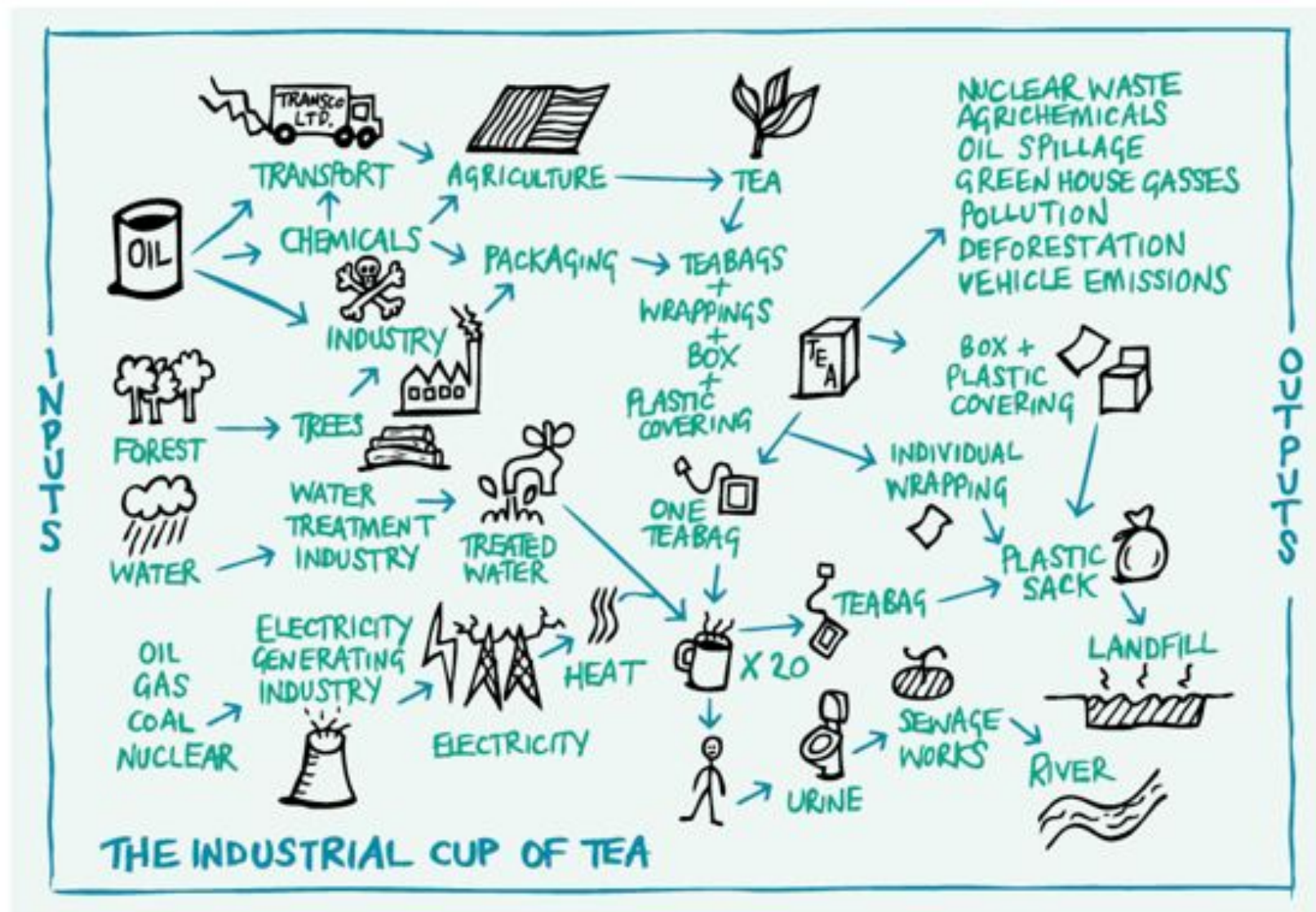
Süsiniku jalajälg

<https://youtu.be/9PUWWWhOK0-I>

**Mida on vaja ühe teepaki
tootmiseks?**

Tüüpilised ostud, hanked koolis

- bürootarbed (kirjutusvahendid jms)
- paber (paljundus, käsitöö vms)
- IT-seadmed, õppeseadmed jm tehnika
- pesu- ja puhastusvahendid, pehmepaber, koristus
- mööbel
- toit ja toidlustus
- trükised
- transport
- ürituste korraldamine, sh meened, konkursside auhinnad
- jäätmeteenused
- õueala, aiavahendid (mullast labida, seemneteni)
- finantsteenused
- jne

Bürootarbed

Pastakad - peamiselt India, ka Hiina, Jaapan; imporditakse ka Saksamaal toodetut (Schneider)

Värvipliatsid - mitu Euroopa tootjat, sh FSC märgisega

Lamineerimiskile d Hiinast, alternatiiv?

Scotch tooted valmivad USAs, Eesti turul olemas ka Euroopa tooteid

Kontoritarbed ühiskasutuses

Paber

- **paljunduspaberiks** ainult ümbertöödeldud vanapaberist tehtud paber
- ühepoolselt prinditud paberi kogumine ja taaskasutamine
- kasutatud ümbrike taaskasutamine
- trükijääkide kasutamine
- võimalusel nn post-it-ide vältimine, taaskasutuspaberi kasutamine

tartu loodusmaja

Ühe tonni paberi tootmine vanapaberist säästab keskmiselt 17 puud ja 26500 liitrit vett.

Räpina Paberivabrik aitab meie metsades säästa ligikaudu 85 000 puud (umbes 425 ha metsa) aastas.

Tartu loodusmaja töötubades kasutame eldkõige trükikodadest ja mujalt toodud paberijääke.

Kasutatud paberist uue tegemiseks kulub 50% vähem vett ja eraldub 74% vähem õhusaastet võrreldes puudust paberi tootmisega.

Paljunduspaberina kasutame 100% vanapaberist ümbertöödeldud paberit.

Eestis tekib 50 000–60 000 tonni vanapaberit, kartongi ja pappi aastas.

Kasutame paberit nii vähe kui võimalik ja nii palju kui vajalik!

Meisterdamisest üle jäävad paberitükid kogume kokku ja kasutame uutes töötubades.

Põhjamaade Luigemärk - üks edukamaid ökomärgisüsteeme maailmas, millel on väga karmid keskkonna- ja kvaliteedinõuded.

FSC - märgis puidutoodetel, sh. paber, viitab, et toote algmaterjal on pärit keskkonnasäästlikult majandatud metsast.

Euroopa Ühenduse ökomärgis - kasutatakse tootel ja teenustel, mille puhul on keskkonnasäästlikkusega arvestatud terve elutsükli vältel.

Environmental calculator
Reduce your environmental impact with recycled papers

Office Paper

Size & quantity

Format : A4

Number of sheets : 25000

Number of reams : 50

Pages

Brand : Image Recycled Regular White
Grammage : 80

By using **Image Recycled Regular White** rather than a non-recycled paper, the environmental impact was reduced by :

154 kg of landfill

37 kg CO₂ and greenhouse gases

368 km travel in the average European car

3,717 litres of water

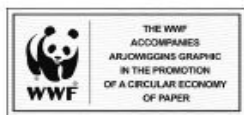

473 kWh of energy

249 kg of wood

Sources : Water and energy savings are based on a comparison between a recycled paper manufactured at Arjowiggins Graphic mills versus an equivalent virgin fibre paper (BREF data for the non-integrated production of a wood-free paper). CO₂ emission savings correspond to the difference between the emissions generated by a specific recycled paper and an equivalent virgin fibre paper, both produced in an Arjowiggins Graphic mill. Carbon footprint is determined by Labelia Conseil in accordance with the Bilan Carbone® methodology. Results are obtained according to yearly updated information and then subject to modification.

antalisTM
Just ask Antalis

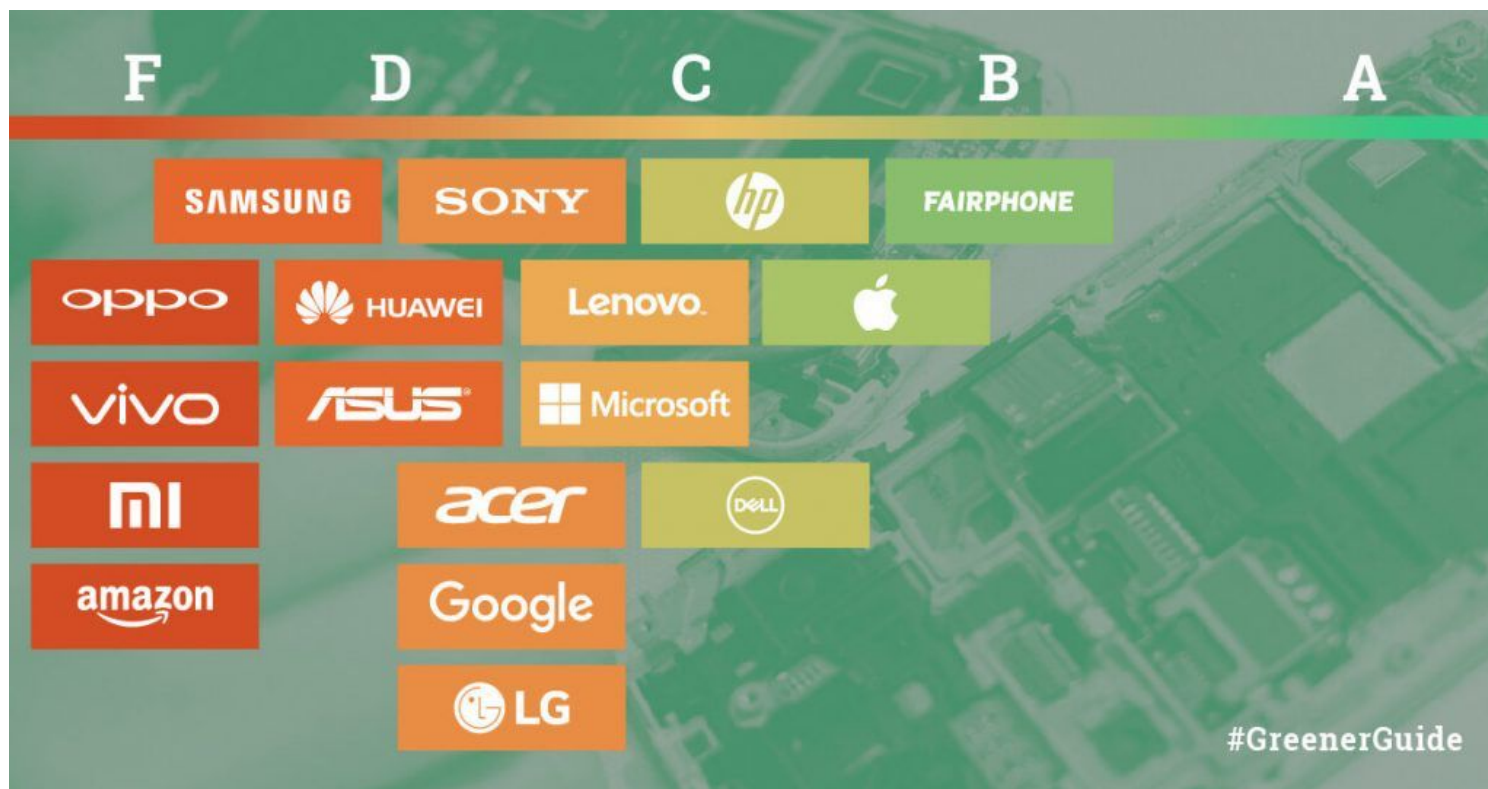
Tarbimismõõdik:

kontoripaberi kasutus (pakki / aastas),
nt iga avatud pakk üles kirjutada.

Kasutame paberit nii vähe kui võimalik
ja nii palju kui vajalik!

2019. a oli võimalik välja arvutada
paberitootja tehtud kalkulaatoril ka
selle valiku positiivset mõju, hetkel
kalkulaator ei tööta

Elektroonikaseadmete keskkonnasõbralikkus

<https://www.greenpeace.org/usa/reports/greener-electronics-2017/?fbclid=IwAR2jdeBtBW4qRPxmktDSgoFH7h1hK9u9eBzSAErV0fdDGYkcrxNVPZraRko>

Analüüsis (2017)
vaadeldakse:

- **Energia:** tõhususe ja taastuenergiaga seotud kasvuhoonegaaside heitmed
- **Ressursside tarbimine:** taaskasutusmaterjalide kasutamine, ökodisain
- **Kemikaalid:** ohtlike kemikaalide kõrvaldamine tootest endast kui ka tootmisest

ROHELISE KOOLI PROGRAMM - MUUTUSTE LOOJA

7-sammuline tegevusjuhhis

Ühiselt loodud ja
kõigile
arusaadavad
põhimõtted

7. SAMM:
Keskkonnapõhimõtete
väljatöötamine
ja järgmine

6. SAMM:
Teavitamine
ja kaasamine

KOGUKOND!

5. SAMM:
Tegevuste sidumine
õppekavaga

1. SAMM:
Keskkonnatöörühma
moodustamine

4. SAMM:
Seire ja
hindamine

3. SAMM:
Tegevuskava
koostamine

2. SAMM:
Keskkonnaülevaatus
tegmine

Koolides
töörühmas
vähemalt 50%
õpilasi

Ülevaade õppetööst,
ruumidest, õuealast
jne, pidades silmas
programmi 12
keskkonnateemat

Hindavad:
1) õpetajad
2) õpilased/lapsed
3) lapsevanemad

Tuginetakse
ülevaatus
tulemustele ja
kolmele valitud
põhiteemale

Jooksvalt
jälgitakse
tegevuskava
täitmist, vajadusel
tehakse parandusi

2) Kaksteist teemat

Igal õppeaastal keskendutakse vähemalt kolmele teemale.

Valikul võetakse arvesse ka keskkonna-ülevaatuselt saadud teavet

3) Keskkonnamärgis “Roheline lipp”

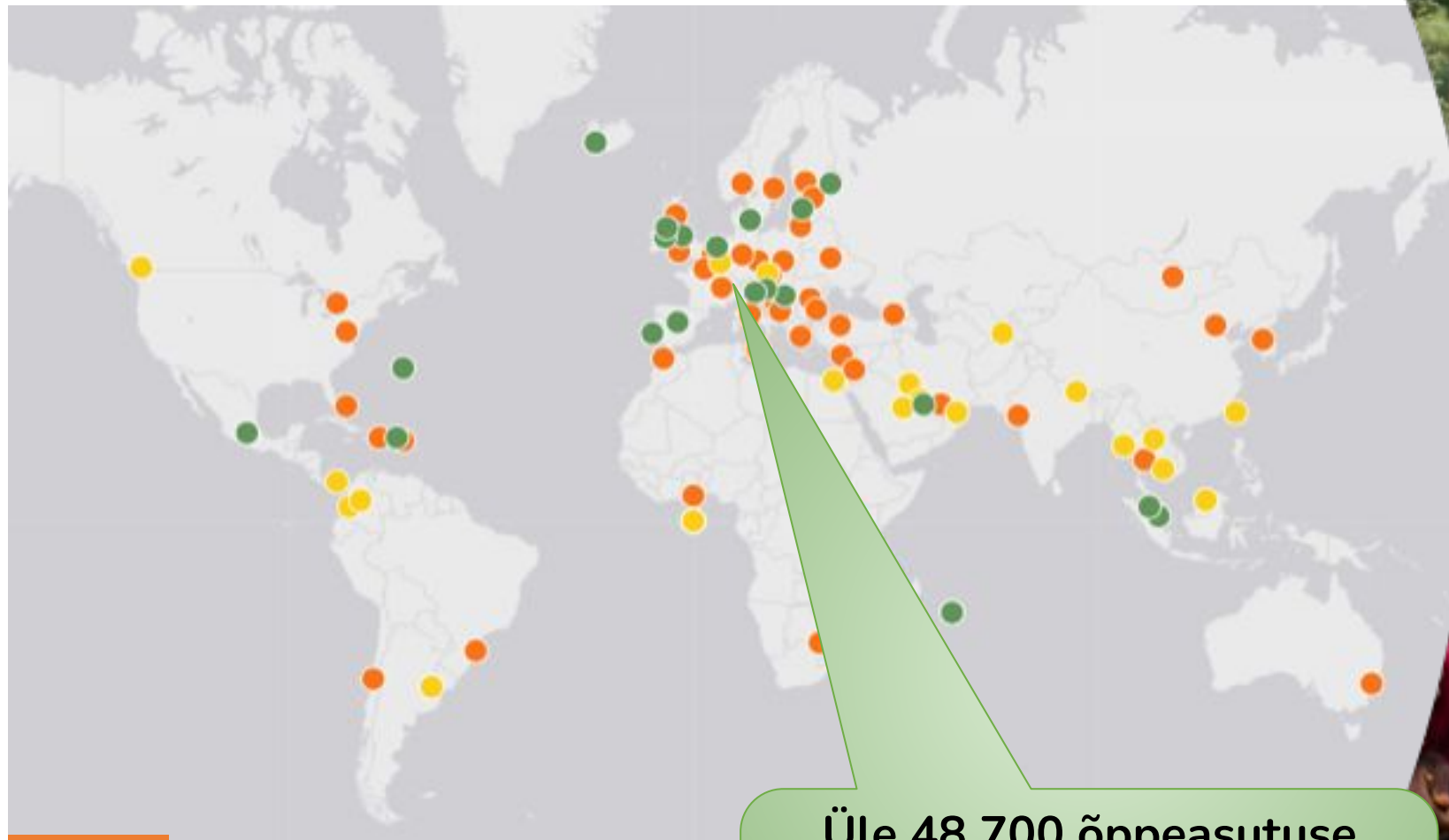
**Rohelise kooli programmi
Eesti patrooniks alates
2020.a juunist on
president Kersti Kaljulaid**

Eesti võrgustikus on üle 200 õppeasutuse ja keskkonnamärgise “Roheline lipp” omanikke on hetkel kokku 102 õppeasutust

Programmis osalejad üle maailma

Rohelised koolid

Rahvusvahelised koolid

FEE EcoCampus

Üle 48 700 õppeasutuse
73 riiki
19,4 miljonit õpilast/last
1,4 miljonit õpetajat

- Keskkonnateadlik mõtte- ja käitumisviis õppeasutuste tegemistes süsteemselt ja terviklikult.
- See ei ole ühekordne projekt, **vaid eluviis kogu kooliperele!** Roheline kool on harjumuste kujundamise keskkond.
- Lastel ja noortel on võimalus arendada vajalikke oskusi, mis aitavad kujundada paremat tulevikku.
- Õppeasutus kui keskkonnahoiu ja teadlikkuse mudel, väike ideaalmaailm!

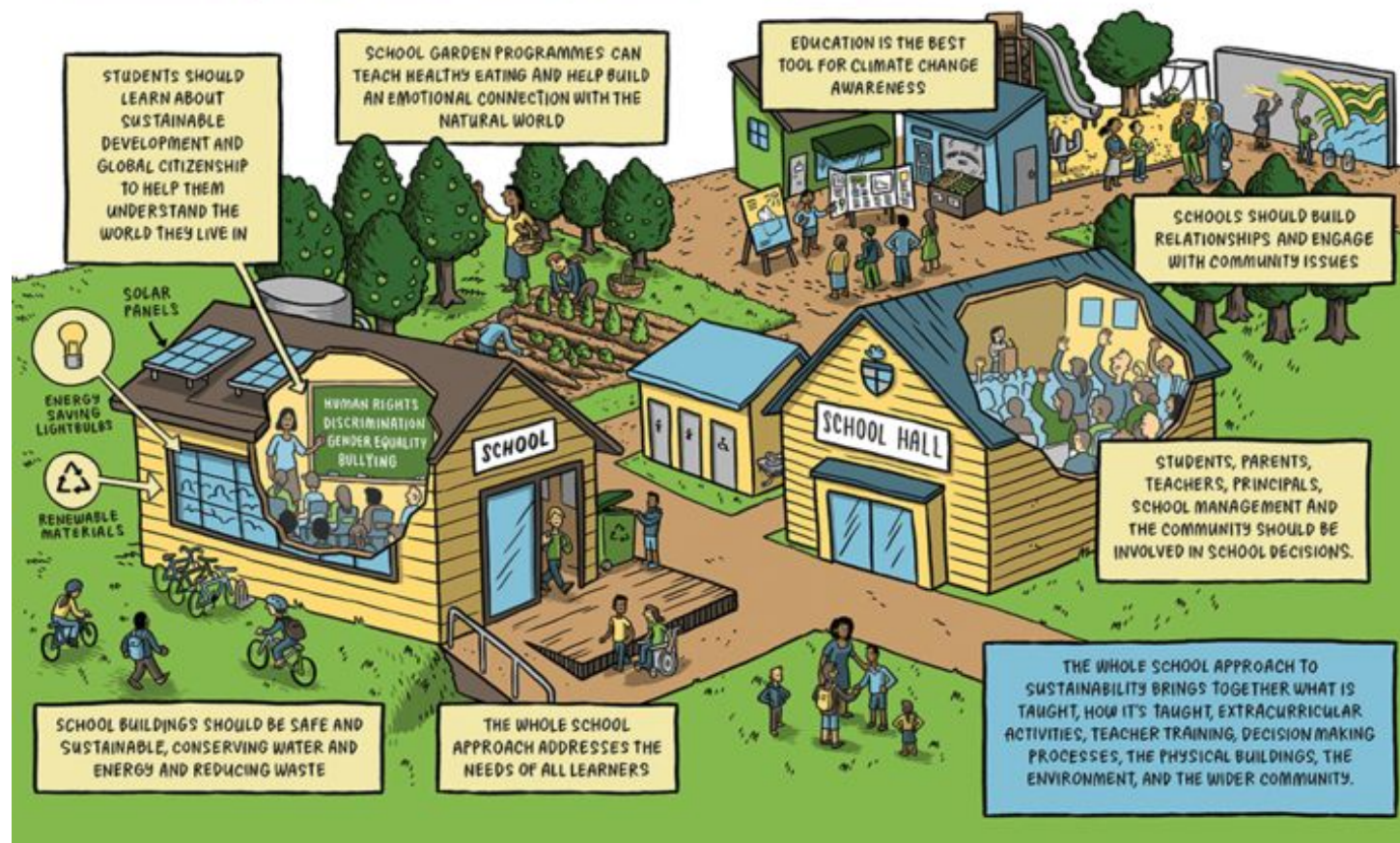
1. MIDA SAAKSITE KOOLIS KOHE KESKKONNAHOIUKS ÄRA TEHA?

Arutage ja pange kirja vähemalt kolm ideed

2. MILLISED VÕIKSID OLLA TEIE KOOLI KESKKONNAPÕHIMÕTTED?

Sustainability is not just something to learn, it's something to live!

Loe Rohelise kooli programmi kohta lähemalt siit:

<https://www.tartuloodusmaja.ee/roheline-kool/>

Roheline kool

***Innustades noori täna,
hoiame homset maailma***

Millised teadmised võtad kaasa tänaselt koolituselt?

Tänan!